

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 24Co/224/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2318206668
Dátum vydania rozhodnutia: 24. 06. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Magdaléna Krajčovičová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2020:2318206668.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Magdalény Krajčovičovej a členiek senátu: JUDr. Andrea Dudášová a JUDr. Ľuboslava Vanková v právnej veci žalobcu: v právnej veci žalobcu: Prima banka Slovensko, a.s., so sídlom Hodžova 11, Žilina, IČO: 31 575 951 proti žalovanému: S. P., nar.: XX.X.XXXX, trvale bytom H. XXXX/XX, N., o zaplatenie 20.164,68 Eur s prísl., na odvolanie žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Galanta č.k. 28Csp/93/2018-136 zo dňa 14. mája 2019

rozhodol:

I. Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom výroku I. v časti splatnosti mení tak, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi sumu 20.164,68 Eur spolu s úrokom 565,66 Eur, úrokom z omeškania vo výške 9,73 Eur, úrokom z omeškania 5% ročne z nezaplatenej istiny 20.164,68 Eur od 14.8.2018 do zaplatenia do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

II. V napadnutom výroku II. a v závislom výroku III. o náhrade trov konania sa rozsudok súdu prvej inštancie p o t v r d z u j e.

III. Súd žalovanému priznáva náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie rozhodol nasledovne :

„I. Žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi sumu 20.164,68 Eur spolu s úrokom 565,66 Eur, úrokom z omeškania vo výške 9,73 Eur, úrokom z omeškania 5% ročne z nezaplatenej istiny 20.164,68 Eur od 14.8.2018 do zaplatenia, všetko v mesačných splátkach po 350 Eur, počnúc právoplatnosťou tohto rozsudku, s tým že prvá splátka je splatná do 25. kalendárneho dňa v mesiaci nasledujúceho po právoplatnosti rozsudku a každá ďalšia splátka je splatná najneskôr do 25. dňa toho ktorého mesiaca, pod stratou výhody poskytnutých splátok pri vynechaní jednej splátky.

II. Súd žalobu vo zvyšnej časti zamietá.

III. Žalobca má voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%.“

2. Rozhodnutie prvostupňový súd odôvodnil právne citáciou § 497 Obchodného zákonníka, § 52 ods. 1 a 2, § 121 ods. 3 Občianskeho zákonníka, § 1 ods. 2, § 2 písm. b), § 9 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z.z., § 517 ods.2, § 3 Nar. Vlády SR č.87/1995 Z.z., § 232 ods. 4, § 255 ods. 1 Civilného sporového poriadku a vecne tým, že a vecne odkazom na obsah návrhu na vydanie platobného rozkazu zo dňa 17.9.2018, vykonané dokazovanie, ktorým zistil, že žalobca a žalovaný uzavreli dňa 30.12.2015 zmluvu o spotrebiteľskom úvere č. 628009, na základe ktorej bol žalovanému poskytnutý spotrebný úver vo výške 25.000 Eur, ktorý sa žalovaný zaviazal splácať v mesačných splátkach (108) po 333,25 Eur. Z textu zmluvy vyplýva RPMN 8,94%, fixná ročná úroková sadzba 8,59%, priemerná hodnota RPMN 10,97%, celkové náklady pojené s úverom 35.991 Eur, platobný deň k 10. dňu príslušného mesiaca, doba trvania zmluvy 10.12.2024. Podľa prehľadu splácania do predčasného zosplatnenia, žalovaný z dlžnej sumy pôžičky jednotlivými splátkami uhradil na istinu sumu 918,94 Eur, na úrok sumu 784,65 Eur. Keďže žalovaný porušil povinnosť

uhrádzať jednotlivé splátky riadne a včas, žalobca listom - opakované upozornenie zo dňa 11.6.2018 vyzval žalovaného na úhradu omeškaných splátok vo výške 343,66 Eur a zmluvnej pokuty vo výške 15 Eur do 16.6.2018 a zároveň žalovaného upozornil na právo veriteľa zosplatiť celú pohľadávku. Z dôvodu opakovaného neplnenia zmluvných podmienok zo strany žalovaného, žalobca pristúpil k predčasnej splatnosti úveru k 13.8.2018, o čom žalovaného informoval listom zo dňa 13.8.2018 - výzva na predčasné splatenie úveru a vyzval žalovaného k bezodkladnej úhrade dlžnej čiastky 20.830,07 Eur s príslušenstvom.

3. Žalovaný si svoje zmluvné povinnosti riadne a včas neplnil a z poskytnutého úveru uhradil do zosplatenia len sumu 9.368,54 Eur. Vzhľadom na skutočnosť, že žalovaný si povinnosti vyplývajúce z vyššie uvedenej zmluvy riadne a včas nesplnil, žalobca vyhlásil predčasnú splatnosť úveru ku dňu 13.8.2018, o čom žalovaného informoval listom zo dňa 13.8.2018. Z vykonaného dokazovania mal súd preukázané, že žalovaný ku dňu vyhlásenia predčasnej splatnosti úveru uhradil sumu vo výške 9.368,54 Eur. Po vyhlásení predčasnej splatnosti úveru žalovaný už ďalšie úhrady nevykonal. Žalovaný tvrdenia žalobcu nepoprel a preto ich súd považoval za nesporné a návrh považoval za dôvodný v časti uplatnenej úverovej istiny vo výške 20.164,68 Eur, zosplatených a neuhradených zmluvných úrokov vo výške 565,66 Eur, úroku z omeškania z omeškaných splátok vo výške 9,73 Eur ku dňu zosplatenia úveru, t.j. k 13.8.2018 a preto v tejto časti žalobe vyhovel.

4. V časti zmluvného úroku vo výške 8,59% ročne z nezaplatennej istiny vo výške 20.164,68 Eur od 14.8.2018 do zaplatenia súd návrh žalobcu ako nedôvodný zamietol. Súd mal za preukázané, že strany si dojednali zmluvný úrok 10,90% ako fixný do doby splatnosti úveru. Konečná splatnosť úveru bola v zmluve dohodnutá ku dňu 10.12.2024, žalobca však v zmysle zmluvných dojednaní pristúpil k zosplateniu celého úveru skôr, a to k 13.8.2018. Je nesporné, že úverový vzťah spočíva v poskytnutí peňažných prostriedkov a do vrátenia poskytnutých prostriedkov má dlžník platiť úroky. Účastníci úveru si pritom nemusia dohodnúť čas, na ktorý sa úver poskytuje. V takom prípade vzniká právo na úroky až do vrátenia poskytnutých peňažných prostriedkov. Pokiaľ si však účastníci úveru dohodnú úverové obdobie a dlžník poskytnuté peňažné prostriedky do dohodnutej doby nevráti, prichádzajú do úvahy za obdobie od splatnosti úveru úroky z omeškania. Súd pritom vychádza z uznesenia ÚS IV. 476/2012 z 18.9.2012, v zmysle ktorého Ústavný súd SR odobril názor odvolacieho a prvostupňového súdu, podľa ktorého veriteľovi patria úroky len do splatnosti dlhu, následne sa dlžník dostáva do omeškania a je povinný platiť iba úroky z omeškania. V opačnom prípade by na ťarchu spotrebiteľa dochádzalo k dvojnásobnému zaťažovaniu v podobe úrokov z úveru ako i úrokov z omeškania, čo spôsobuje značnú nerovnováhu vo vzťahoch medzi účastníkmi. Súd preto žalobcovi nepriznal dohodnutý úrok z istiny do splatnosti, ktorý si žalobca uplatnil aj po zosplatení istiny.

5. Pri zosplatení úveru veriteľovi vzniká nárok na zaplatenie celej pohľadávky naraz, čo znamená pre dlžníka sankciu v podobe straty výhody splátok. Zosplatením úveru veriteľovi vzniká právo požadovať vrátenie celej dlžnej sumy vrátane zmluvných úrokov (do zosplatenia) naraz s tým, že pokiaľ dlžná suma nebude v stanovenej lehote naraz uhradená veriteľovi, veriteľ vzniká nárok na úroky z omeškania. V prípade, ak by sa súd stotožnil s názorom žalobcu ohľadom nároku na zmluvný úrok aj po zosplatení úveru, na strane veriteľa by došlo k značnej výhode oproti dlžníkovi, ktorý by bol sankcionovaný nie len povinnosťou okamžitého splatenia celej pohľadávky ale aj povinnosťou naďalej platiť zmluvné úroky, ako aj povinnosťou platiť úroky z omeškania. Vzhľadom na vyššie uvedené súd žalobcovi nepriznal dohodnutý úrok z istiny do splatnosti, ktorý si žalobca uplatnil aj po zosplatení istiny. Pokiaľ sa jedná o uplatnené úroky z omeškania vo výške 5% ročne z nezaplatených úrokov 9,73 Eur od 14.8.2018 do zaplatenia, súd návrh žalobcu zamietol z dôvodu, že pri omeškaní so zaplatením úrokov z omeškania, nie je možné požadovať úrok z omeškania z dohodnutého úroku. Nesplatenie úrokov z omeškania z dlžnej sumy včas, je omeškaním s plnením príslušenstva pohľadávky (§ 121 ods. 3 Občianskeho zákonníka), nie s plnením vlastného dlhu. Tým, že dlžník včas nespláti úroky z istiny sa dlžník dostáva do omeškania s plnením príslušenstva, nie do omeškania s plnením vlastného dlhu (istiny). Právo požadovať od dlžníka príslušenstvo z príslušenstva veriteľ nemá, pretože Občiansky zákonník, ale ani Obchodný zákonník, neupravujú majetkové sankcie pre prípad omeškania s plnením príslušenstva pohľadávky.

V súvislosti s poukazom žalobcu na rozhodnutia krajských súdov, na ktoré v žalobe poukazuje, súd uvádza, že vzhľadom na vyššie uvedené sa tunajší súd nestotožnil so závermi uvádzanými v rozhodnutiach. Zároveň súd poukazuje na to, že rozhodnutia súdov (judikáty) nie sú de iure všeobecne právne záväzné. Vzhľadom na vyššie uvedené súd žalobu v časti úrokov z omeškania z nezaplatených úrokov zamietol.

6. V zmysle § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka a § 3 ods. 1 Nariadenia vlády č. 87/1995 Z.z. súd priznal žalobcovi z nezaplatenej úverovej istiny a z neuhradených splátok do zosplatnenia úrok z omeškania vo výške 5 %, ktorý zodpovedá výške zákonného úroku z omeškania ku dňu prvého omeškania, t.j. ku dňu nasledujúcemu po predčasnej splatnosti úveru.

7. Uložiť povinnosť plniť v splátkach (§ 232 ods. 4 CSP) patrí medzi procesné úkony súdu. Vzhľadom na skutočnosť, že žalovaný nie je schopný zaplatiť celý dlh naraz a požiadal o plnenie v splátkach po 350 Eur, ktorá je vyššia ako pôvodná splátka dohodnutá v úverovej zmluve. Takúto výšku splátky súd nepovažoval v rozpore s oprávnenými záujmami žalobcu, a preto súd povolil splácanie priznaného plnenia v splátkach. Súd povolil žalovanému splácať dlh v mesačných splátkach vo výške 350 Eur, keď prihliadol na zásadu spravodlivosti uvedenú v Čl. 2 ods. 1 CSP, v zmysle ktorého ochrana ohrozených a porušených práv a právom chránených záujmov musí byť spravodlivá a účinná tak, aby bol naplnený princíp právnej istoty.

8. O náhrade trov konania rozhodol súd podľa § 255 ods. 1 CSP v spojení s § 256 ods. 1 CSP. Žalobca bol v konaní úspešný, neúspešný bol len v nepatrnej časti a preto mu patrí plná náhrada trov konania. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

9. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podal odvolanie žalobca v časti v ktorej súd žalobu zamietol a nepriznal žalobcovi nárok na zmluvný úrok po zosplatnení. S uvedenými argumentmi súdu prvej inštancie sa žalobca nestotožňuje a považuje rozsudok v napadnutej časti za nesprávny a odôvodňuje odvolanie tým, že rozhodnutie súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 ods. 1 písm. h) CSP).

Podľa názoru žalobcu dohodnutý obchodný úrok patrí veriteľovi do vrátenia požičaných peňažných prostriedkov, nie do splatnosti úveru. Tvrdenie, že úroky a úroky z omeškania sa vzájomne vylučujú, nemá oporu v právnych predpisoch (§ 121 ods. 3 OZ ako aj § 497, § 502 ods. 1, § 503 ods. 3 a § 505 ObZ). Pri úverovej zmluve ide nepochybne o plnenie peňažného záväzku a hneď v dvoch rovinách, vrátiť poskytnuté peňažné prostriedky (úver) v dohodnutej lehote, ako aj zaplatiť požadované úroky. Ak dlžník v oboch prípadoch nesplní svoju povinnosť včas, dostane sa do omeškania. Vzhľadom na to, že ide o dva rozdielne inštitúty, ktoré sa odlišujú tak svojou podstatou, ako aj funkciami, všeobecne treba vychádzať z toho, že pri omeškaní s vrátením peňažných prostriedkov má veriteľ nárok jednak na úrok z úveru a jednak na úrok z omeškania (§ 369 ods. 1). Úprava úroku z omeškania, ako aj úroku z úveru je podporná (má dispozitívny charakter) a preto je samozrejme rozhodujúce, ako sa strany dohodli v zmluve. Z § 503 ods. 3 ObZ vyplýva, že povinnosť platenia úrokov sa spája s obdobím skutočnej držby požičaných peňažných prostriedkov. Nemožnosť nepriznať úroky po vyhlásení mimoriadnej splatnosti úveru nevyplýva ani z osobitného zákona o spotrebiteľských úveroch účinnom v čase uzavretia zmluvy. Z vyššie uvedeného vyplýva, že tvrdenie, že po zosplatnení úveru veriteľovi už neprislúcha nárok na odplatu za poskytnuté peňažné prostriedky, nemá oporu v právnych predpisoch.

Samotné zosplatnenie úveru ešte neznamená, že veriteľ má požičané prostriedky k dispozícii. Ak by tomu tak bolo, veriteľ by nebol nútený uplatňovať si nárok súdnou cestou a nevznikol by mu ani nárok na úrok z omeškania. Pokiaľ dlžník úver nesplní ani po vyhlásení predčasnej splatnosti veriteľom, požičané prostriedky má stále k dispozícii dlžník a tieto môže užívať a požívať, teda realizovať úžitkovú hodnotu veci. Rozhodnutie NS SR 4Obo/143/98, na ktoré súd poukazuje, sa netýka samotného uplatňovania nároku na dohodnutý úrok z poskytnutých peňažných prostriedkov po zosplatnení úveru. Predmetné rozhodnutie nie je rozhodnutím vo veci samej, a samotné konštatovanie NS SR, aké skutočnosti má prvostupňový súd skúmať, nemožno považovať za záväzný právny názor NS SR tým skôr, že z tohto rozhodnutia vychádza právna veta v znení: „Zmluvou o úvere sa dlžník zaväzuje vrátiť poskytnuté peňažné prostriedky a zaplatiť úroky. Úroky sú súčasťou peňažného záväzku dlžníka, preto dôsledkom omeškania s ich platením je zo zákona vyplývajúca povinnosť platiť úroky z omeškania.“

Žalobca odkazuje na aktuálnu rozhodovaciu prax (zhodnú s právnym názorom žalobcu), konkrétne na rozsudok Krajského súdu v Žiline č.k. 11Co/12/2017-90 zo dňa 31.1.2017, rozsudok Krajského súdu Nitra č.k. 12 Co 116/2017 z 19.6.2018, rozsudok Krajského súdu v Nitre č.k. 8Co 1983/2017 zo dňa 7.12.2017, č.k. 7Co 366/2017 z 30.11.2017, rozsudok Krajského súdu v Košiciach, č.k. 3 Co 346/2017 zo dňa 28.9.2018, rozsudok Krajského súdu v Prešove, č.k. 14 Co /22/2018 zo dňa 29.1.2019, v Banskej Bystrici č. k. 43Co/23/2017-92 zo dňa 29.11.2017, rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 43Co/28/2017-94 zo dňa 27.2.2018 a ďalšie rozsudky a uznesenia Krajského súdu v Nitre, v Bratislave,

v Košiciach a v Prešove. navrhol, aby odvolací súd v zmysle § 388 CSP rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom rozsahu zmenil a vyhovel žalobe v plnom rozsahu a zaviazal žalovaného uhradiť dlžnú sumu do 3 dní od právoplatnosti rozsudku a zároveň žalobcovi priznal náhradu trov konania aj náhradu trov odvolacieho konania vo výške zaplatených súdnych poplatkov.

V časti povolenia splátok namietal, že rozsudok nie je náležite odôvodnený a teda dáva do pozornosti konštantnú judikatúru vo vzťahu k náležitému a správne odôvodňovaniu súdnych rozhodnutí. Žalovaný totiž nepredložil žiadne dôkazy, ktoré by potvrdzovali a odôvodňovali možnosť pripustenia splátok. Podľa názoru žalobcu súd rozhodol v tejto časti výroku I. bez doloženia relevantných dôkazov svojvoľne bez toho, že by mal preukázané majetkové a sociálne pomery žalovaného. Priznanie dlhu v splátkach je výnimočným oprávnením. V danom prípade možnosť plnenia dlhu v splátkach po 350,-- Eur je rozhodnutím súdu prvej inštancie v rozpore so zákonom. Rozhodnutie súdu má byť spravodlivé a nemôže výrazne zvýhodňovať jedno zo strán na úkor druhej. Povolené splátky vo výške 350,-- Eur by mohol žalovaný splácať iba v časti istiny viac než 4,8 roka. Takéto rozhodnutie súdu by bolo motiváciou pre klientov banky, aby porušovali svoje zmluvné povinnosti, pretože ich porušenie v konečnom dôsledku získajú opätovne možnosť splácať dlh v splátkach. Výška priznanej splátky je neadekvátna výške žalovanej pohľadávky, pretože lehota na splatenie pohľadávky sa predĺžila do takej miery, že sa tým poprel samotný účel súdneho konania a takéto rozhodnutie nevedie k odstráneniu právnej neistoty. Pre úvahu súdu by mali byť rozhodujúce hľadiská, či sa má žalovanému poskytnúť možnosť zaplatenia splátok, predovšetkým osobné a majetkové pomery, výška priznaného plnenia, platobná schopnosť žalovaného a taktiež ním prejavená snaha o plnenie záväzku. Žalovaný v priebehu konania neprejavil žiadnu snahu svoj záväzok aspoň čiastočne plniť. Ide o ľahostajný prístup žalovaného k plneniu si svojich zmluvných povinností. Žalovaný dlhodobo ľahostajne pristupoval k plneniu si zmluvných povinností aj v minulosti. Ide o skutočnosti, ktoré sú v rozpore s povolením splátok. V tejto súvislosti poukázal na rozsudok Krajského súdu v Trnave 24Co/322/2016 zo dňa 01.03.2017, ako aj rozsudok Krajského súdu v Trnave č.k. 23Co/392/2017, rozsudok Krajského súdu v Bratislave č.k. 8Co/116/2017, rozsudok Krajského súdu v Nitre č.k. 8Co/135/2017 a rozsudok Krajského súdu v Nitre č.k. 8Co/157/2017 a 8Co/34/2017. Vzhľadom na všetky tieto uvedené argumenty navrhol rozsudok v napadnutom výroku zmeniť a zaviazat žalovaného na zaplatenie dlhu do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Zároveň si uplatnil náhradu trov odvolacieho konania.

10. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 Civilného sporového poriadku), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 Civilného sporového poriadku), oprávnenou osobou - stranou, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 Civilného sporového poriadku), proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 355 ods. 1 Civilného sporového poriadku), po skonštatovaní, že odvolanie má zákonom predpísané náležitosti (§ 363 Civilného sporového poriadku) a že odvolateľ v odvolaní použil zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 písm. f), h) Civilného sporového poriadku), preskúmal rozhodnutie v napadnutých výrokoch v medziach daných rozsahom (§ 379 Civilného sporového poriadku) a dôvodmi odvolania (§ 380 ods. 1 Civilného sporového poriadku), s prihliadnutím ex offo na prípadné vady týkajúce sa procesných podmienok, ktoré nezistil (§ 380 ods. 2 Civilného sporového poriadku), pritom viazaný skutkovým stavom, ako ho zistil súd prvej inštancie, bez potreby zopakovať alebo doplniť dokazovanie (§ 383 Civilného sporového poriadku), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 Civilného sporového poriadku a contrario, § 219 ods. 3 v spojení s § 378 ods. 1 Civilného sporového poriadku) a dospel k záveru, že odvolaniu je možné priznať len čiastočný úspech, keďže napadnutý rozsudok je vo výroku II. a v závislom výroku o náhrade trov konania vecne správny, k zmene muselo dôjsť len v časti výroku I., ktorou súd povolil žalovanému priznané nároky zaplatiť v splátkach po 350 Eur mesačne.

11. Už právoplatným výrokom I. preskúmaného rozsudku (§ 367 ods. 2 veta prvá Civilného sporového poriadku) súd prvej inštancie žalobe čiastočne vyhovel a napadnutým výrokom II. čo do zmluvného úroku 8,59 % ročne z nezaplatennej istiny vo výške 20.164,68 Eur od 14.8.2018 do zaplatenia a o uplatnené úroky z omeškania vo výške 5% ročne z nezaplatených úrokov 9,73 Eur od 14.8.2018 do zaplatenia žalobu zamietol. Žalobca odvolaním napadol len zamietnutie žaloby v časti zmluvného úroku 8,59 % ročne z nezaplatennej istiny vo výške 20.164,68 Eur od 14.8.2018 do zaplatenia a tiež vo výroku I. v časti povolených splátok.

12. Predmetom odvolacieho prieskumu tak zostala časť napadnutého výroku I. v časti splatnosti, časť zamietajúceho výrok a závislý výrok o náhrade trov konania rozsudku súdu prvej inštancie, ktorý osobitne odvolacími dôvodmi napadnutý nebol.

13. Podstatným pre rozhodnutie o odvolaní v napadnutom výroku II. bolo, aký má vplyv zosplatnenie úveru na ďalšie úročenie, t.j. či má veriteľ nárok na zmluvne dohodnuté úroky z úveru aj po zosplatnení, alebo po takomto zosplatnení má nárok len na zákonné úroky z omeškania.

14. Veriteľovi patria dohodnuté zmluvné úroky z poskytnutých prostriedkov iba do splatnosti dlhu, následne sa dlžník dostáva do omeškania a je povinný platiť už iba úroky z omeškania (uznesenie NS SR sp. zn. 4Obo 143/98), pričom uvedeným názorom aj podľa Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 476/2012 nedošlo k porušeniu ústavných práv veriteľa. Žalovaná bola povinná platiť zmluvný úrok do dohodnutej doby vrátenia požičaných peňazí. V prípade zmeny pôvodných podmienok, za ktorých bol úver poskytnutý, po vyhlásení predčasnej splatnosti úveru, dlžník sa dostáva do omeškania s plnením dlhu a nastupuje režim platenia úrokov z omeškania (rozhodnutie Krajského súdu v Žiline sp. zn. 10Co/108/2014). Povinnosť uhradiť úrok do jeho vrátenia sa vzťahuje na časové obdobie od poskytnutia úveru do doby, pokiaľ veriteľ nevyvolá zmenu pôvodných podmienok, za ktorých bol úver poskytnutý (napr. výzvou na predčasné splatenie úveru, v dôsledku ktorého nastupuje režim platenia úrokov z omeškania). V prípade iného záveru by na ťarchu spotrebiteľa dochádzalo k dvojnásobnému zaťaženiu, a to jednak v podobe úrokov z úveru, ako aj úrokov z omeškania, čo by spôsobovalo značnú nerovnováhu vo vzťahoch medzi účastníkmi (rozhodnutie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 1Co/30/2012).

15. Zmluvný úrok je vlastne odmena veriteľa za to, že poskytol finančné prostriedky dlžníkovi. Veriteľovi, ktorý poskytne dlžníkovi úver, popri nároku na vrátenie poskytnutej sumy úveru vzniká aj právo na zmluvné úroky, teda na akúsi odmenu za to, že svoje finančné zdroje poskytol inému, za podmienok a vo výške, ktoré si dohodnú v zmluve. Oproti zmluvným úrokom je úrok z omeškania odlišným inštitútom definovaným v ustanovení § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého ak ide o omeškanie s plnením peňažného dlhu, má veriteľ právo požadovať od dlžníka popri plnení úroky z omeškania, ak nie je podľa tohto zákona povinný platiť poplatok z omeškania; výšku úrokov z omeškania a poplatku z omeškania ustanovuje vykonávací predpis. Dlžník sa dostane do omeškania so splatením dlhu, ten sa stane splatným a následne nastupuje právo veriteľa požadovať úrok z omeškania a prípadne aj zmluvnú pokutu.

16. Otázkou priznania úrokov za úver po splatnosti pohľadávky a teda popri úrokoch z omeškania či iných sankciách sa zaoberal aj Najvyšší súd SR a v obdobnej veci vyslovil názor, že dohodnuté úroky z poskytnutých prostriedkov patria len do splatnosti dlhu (jeho splátok). Od splatnosti je dlžník v omeškaní a musí platiť úroky z omeškania (uznesenie NS SR vo veci sp. zn. 4 Obo 143/98). V rozsudkoch súdov sa zmluvné dojednanie povinnosti platiť úroky popri úrokoch z omeškania označilo za obchádzanie zákonného pravidla zakotveného v § 517 ods. 2 OZ o administratívnom strope úrokov z omeškania.

17. Odvolací súd zdieľa názor vyslovený v rozsudku Krajského súdu v Prešove z 30. júna 2015 sp. zn. 6Co/190/2014, podľa ktorého, iný stav je však príznačný pre predčasné a mimoriadne zosplatnenie úveru, kde veriteľovi vzniká nárok na jednorazové vrátenie požičanej istiny úveru, vrátane úrokov kapitalizovaných ku dňu zosplatnenia úveru. V tomto prípade svojím právnym úkonom veriteľ navodzuje stav, v ktorom má právo získať okamžite späť celú sumu požičaných peňažných prostriedkov, v dôsledku čoho na jeho strane odpadá obmedzenie jeho práva na dispozíciu s istinou úveru, a tým obmedzenie obchodovania s peniazmi, ktoré už dlžník nemá právo vrátiť v režime výhody splátok. Práve v tomto rozdielne spočíva ekonomická podstata straty nároku veriteľa na úroky za požičanie peňažných prostriedkov spotrebiteľa. Logicky tak nastupuje stav, v ktorom by mal mať veriteľ záujem a vyvinúť úsilie smerujúce k skorému vráteniu peňažných prostriedkov a právny poriadok mu po mimoriadnom zosplatnení úveru poskytuje viaceré právne prostriedky vymožená jednorazovo zosplatnenej pohľadávky (úveru). Ak teda nastal stav, kedy dlžník už nemá právny titul mať peňažné prostriedky u seba a tieto užívať, niet dôvodu ani na to, aby veriteľ inkasoval úroky, ktoré by mu patrili výhradne za stavu oprávnenej držby prostriedkov spotrebiteľom. V opačnom prípade by bol založený nespravodlivý a ústavne nekonformný stav, kde dlžník by bol vystavený všetkým sankčným mechanizmom vynútenia povinnosti a plnenia a veriteľ by naďalej mal nárok na úroky zo sumy, ktorú by mu dlžník na výzvu nevrátil. Išlo by o právny stav, podľa ktorého by sa popreli účinky veriteľom vyvolanej zmeny obsahu záväzku a veriteľ by úroky inkasoval, ako keby k zmene záväzku nedošlo, zatiaľ čo však dlžníkovi - spotrebiteľovi by neboli garantované nijaké práva, ktoré mu plynuli zo zmluvy pred veriteľom vyvolanou zmenou záväzku.

18. Nemožnosť uplatňovania úrokov z úveru po zosplatnení úveru bola predmetom prieskumu aj Ústavného súdu SR, ktorý v rozhodnutí sp. zn. IV. ÚS 476/2012 považoval za ústavne konformný taký postup súdov, na základe ktorého veriteľovi neboli priznané úroky z úveru po jeho zosplatnení.

19. Súd prvej inštancie preto postupoval správne, keď žalobcovi nepriznal úroky z poskytnutého úveru za obdobie po zosplatnení úveru a za toto obdobie po zosplatnení úveru mu priznal zákonné úroky z omeškania. Vychádzajúc z takýchto vecne správnych právnych názorov, ktoré súd prvej inštancie aj náležite odôvodnil, dôvodne zaviazal žalovanú na zaplatenie len časti žalovanej sumy vyjadrenej vo výroku I. preskúmaného rozsudku a vo zvyšnej časti vo výroku II. žalobu v časti zmluvného úroku po zosplatnení úveru dôvodne zamietol.

20. Podľa § 232 ods. 3 C <.ivilného sporového poriadku, lehota na plnenie je 3 dni a plynie od právoplatnosti rozsudku. Súd môže v odôvodnených prípadoch určiť dlhšiu lehotu.

21. Podľa § 232 ods. 4 C <.ivilného sporového poriadku, ak súd uložil povinnosť plniť opakujúce sa a v budúcnosti splatné dávky a splátky, vykonateľnosť týchto dávok a splátok sa spravuje poradiťm ich splatnosti, ak súd nerozhodne inak; súd môže rozhodnúť, že omeškanie s plnením jednej dávky alebo splátky má za následok splatnosť celého plnenia.

22. Z citovaných ustanovení Civilného sporového poriadku vyplýva, že ak súd pristupuje k autoritatívnemu rozhodnutiu (rozsudkom) o žalobe na peňažné plnenie (o aký prípad ide aj v prejednávanej veci), zákonnou lehotou plnenia a zároveň pravidlom je lehota troch dní, počítaná od právoplatnosti rozsudku. Štandardne preto súd ukladá splnenie povinnosti v takejto lehote. Na každú jednu výnimku z pravidla musia potom existovať dôvody, ktoré je potrebné riadne odôvodniť, čo platí aj pri odôvodňovaní rozhodnutia, a to či už pre dlhšiu než trojdňovú lehotu, alebo pre povolenie splátok a určenie ich výšky a podmienok splatnosti. S dôvodmi rozhodnutia súdu prvej inštancie ohľadne povolenia splátok na zaplatenie istiny ako aj výšky splátok sa odvolací nemohol stotožniť, pretože ich súd prvej inštancie dostatočne neuviedol.

23. Na základe ustálenej súdnej praxe je pri úvahe o určení lehoty na splnenie povinnosti alebo pri určení, že peňažné plnenie sa môže vykonať v splátkach, nutné vychádzať z konkrétnych okolností prípadu; súd musí prihliadnuť na osobné a majetkové pomery sporových strán, výšku priznaného plnenia, platobnú schopnosť žalovaného, prejavenu snahu o plnenie záväzku žalovaným, dobu, po ktorej by umožnením vykonania plnenia v splátkach došlo k zaplateniu prisúdenej sumy s tým, aby nepredstavovala neúmerné zvýhodnenie dlžníka na úkor veriteľa (čo zohľadní pri výške splátok a podmienkach ich zročnosti) ako aj to, či povolenie plnenia prisúdenej sumy v splátkach neprímerane nezasiahne do majetkových pomerov veriteľa, pričom súd môže určiť, že omeškanie s plnením jednej splátky má za následok zročnosť celého plnenia; súd teda musí lehotu na plnenie určiť tak, aby jej dĺžka nepoprela samotný účel súdneho konania a v konečnom dôsledku viedla k odstráneniu právnej neistoty medzi sporovými stranami; záver súdu o splnení podmienok na určenie dlhšej lehoty na vykonanie plnenia ako tri dni od právoplatnosti rozsudku musí byť vždy náležite odôvodnený.

24. Podľa názoru odvolacieho súdu povolenie splátok vo výške navrhutej žalobcom 350 eur (ktorá suma je oproti dohodnutej výške splátky 333,25 Eur navýšená len minimálne) na uhradenie prisúdenej čiastky nie je primeraná výške žalovanej sumy a príslušenstva pohľadávky, pretože len v časti istiny by išlo o platenie počas vyše 57 mesiacov. Okrem toho žalovaný žiadnym spôsobom svoje majetkové pomery, sociálnu situáciu a ostatné okolnosti, na ktoré sa pri možnosti povolenia splátok prihliada, nepreukázal. Za danej situácie podľa názoru odvolacieho súdu neexistovali dôvody pre povolenie splátok.

25. Vzhľadom na vyššie uvedené odvolací súd potom rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom výroku v časti uloženia povinnosti plniť v splátkach podľa § 388 CSP zmenil a v napadnutej časti výroku II. a v závislom výroku o náhrade trov konania vo výroku III. v zmysle ustanovenia § 387 ods. 1 Civilného sporového poriadku z dôvodu vecnej správnosti potvrdil.

26. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa ustanovenia § 262 ods. 1 v spojení s § 396 ods. 1 Civilného sporového poriadku, pričom v odvolacom konaní úspešnému žalovanému, priznal v zmysle ustanovenia § 255 ods. 1 Civilného sporového poriadku nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu. O výške náhrady trov odvolacieho konania rozhodne súd prvej inštancie osobitným uznesením po právoplatnom skončení veci.

27. Senát krajského súdu toto rozhodnutie prijal pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je podľa § 421 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prevej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).